

Calypsos skötselråd och gerbilfakta

Moa Olofsson -12

Innehållsförteckning

Gerbilen

Art

I det vilda

I fångenskap

Beteende

Utseende

Könsbestämning

Skaffa gerbiler

Varför gerbiler?

Vad för gerbiler ska jag skaffa?

Var kan jag införskaffa mina gerbiler?

Vad bör jag tänka på innan jag skaffar gerbiler?

Vad bör jag införskaffa innan köpet?

Burar och inredning

Olika sorters burar

Burlock

Bottenmaterial

Sand

Träsaker, kartonger och övriga leksaker

Vad som *inte* bör finnas i buren

Städning

Mat och vatten

Basfoder och servering

Byta foder

Godis

Färskmat

Magra eller växande gerbiler

Överviktiga gerbiler

Vatten

Vitamin- och mineraltillskott

Dina nya gerbiler

Transport

Hemkomsten

Hantering och aktivering

Att få sin gerbil handtam

Hur du lyfter upp och håller din gerbil på bästa sätt

Motionera mera!

Tricks och agility

Ihopsättning

Vilka gerbiler som går ihop

Hälsa

Friskhetskontroll

Sjukdomar och åkommor

Första hjälpen

Hos veterinären

Mask

När det tråkiga inträffar

Gerbilen

Art

På latin heter gerbilen *Meriones unguiculatus*, vilket betyder ungefär "liten kloförsedd krigare".

Detta med familj, underfamilj, släkte, undersläkte o.s.v. är ganska komplicerat, men kort sagt kan man säga att *gerbil* är ett felaktigt namn på gerbiler, eftersom gerbiler egentligen tillhör släktet jird (*Meriones*). Släktet gerbil (*Gerbillus*) är något annat.

Men att då börja kalla gerbiler för jirdar kan man inte direkt heller göra, eftersom det finns 17 olika jirdarter så det är ju svårt att veta vilken art man syftar på. Därför är det mest korrekta att säga mongolisk jird. Men antagligen vet få vad du pratar om då, så då är det bästa att helt enkel säga *gerbil* i alla fall!

I den här texten kommer jag i alla fall att benämna *Meriones unguiculatus* *gerbil*.

I det vilda

Gerbiler kommer ursprungligen främst från stäpp-/ökenområden kring Mongoliet. De bor i stora gångsystem som de grävt under jorden. De bor ihop i flockar och hjälps tillsammans åt med att samla mat. De kan äta allt från växter, frön, rötter, nötter och mindre insekter. De är alltså inte helt och hållet vegetarianer. Gerbiler är bytesdjur.

I fångenskap

Gerbiler har funnits i fångenskap i cirka 80 år. Alla gerbiler som finns i fångenskap i dag härstammar från endast några fåtal gerbiler som fångades in på 1930-talet. Gerbilen spreds till Sverige under 1960-talet. Under åren som gått har många nya färger uppkommit. Gerbilen idag är ett mycket omtyckt sällskapsdjur som är på frammarsch. Eftersom gerbiler som sagt är ett flockdjur, så bör de aldrig hållas ensamma, utan sitta två och två. Läs mer om detta under rubriken "Ihopsättning" vid underrubriken "Vilka gerbiler som går ihop".

Beteende

Gerbiler hör till gnagarsläktet, något de verkligen lever upp till. Gerbilers tänder växer hela livet och därför är det viktigt att de ständigt har tillgång till saker att gnaga på i buren.

De gräver också mycket. Det är en väldigt stark instinkt hos dem, eftersom de i det vilda som sagt bor i tunnlar under marken. Därför är det viktigt att ge sina gerbiler bra grävmöjligheter i buren.

Eftersom gerbiler är bytesdjur är det viktigt för dem att kunna hålla koll på omgivningen. Detta gör dem genom att ställa sig på bakbenen och kika.

Vad betyder det när min gerbil...?

Stampar med foten – varnar sina kompisar mot fara. Är också ett beteende hos hanar vid parning med hona, men betyder då inte samma sak.

Spinner i handen (ovanligt) – trivs så det står härliga till!

Tvättar sin kompis – tar hand om kompisen på ett fint sätt.

Stryker magen mot saker – doftmarkerar med hjälp av doftkörteln (den smala strängen på magen) sitt revir.

Piper - småbråkar med sin kompis, helt ofarligt.

Rider på sin kompis av samma kön - visar dominans.

Studsar plötsligt upp i luften – blir skrämmd av något.

Stryker öronen bakåt – ogillar något, ofta höga ljud.

Utseende

Gerbilens kropp är ca 10-12 cm lång. Svansen är ungefär 10 cm, pälsbeklädd och slutar med en liten tofs. Gerbiler väger ungefär mellan 60-100 gram som fullvuxna, men de kan väga både mer eller mindre utan att vara magra eller tjocka. Det beror ju helt på storleken och hullet.

Vikten och storleken skiljer ofta lite mellan honor och hanar, då hanar brukar vara aningen större och väga mer.

Gerbiler kan ha många olika färger på pälsen. Grundfärgen som gerbiler har i det vilda kallas agouti och är brun med vit mage. Det finns i nuläget cirka 30 olika färger. Gerbiler kan ha röda eller svarta ögon. Gerbiler kan också ha vitteckning av olika slag, t.ex. spotted, patched, collared, variegated m.fl.

Under 2008 uppkom också två nya hårlag hos gerbiler i Tjeckien och Polen (tidigare var släthårig det enda hårlaget). Dessa hårlag kallas wavy och rex. Wavy är vågig päls och rex är krullig/fluffig päls. Rex kom till Sverige i december 2012. Wavy finns i nuläget inte i Sverige.

Könsbestämning

På www.egerbil.com/sexing finner du bra bilder och beskrivningar på hur du kan könsbestämma gerbiler.

En gerbil i det vilda. Bild av Alastair Rae.

Gerbiler är nyfikna djur. Visst syns det?

Gerbiler bör aldrig leva ensamma. Ser du varför?

Skaffa gerbiler

Varför gerbiler?

- Gerbiler är nästintill doftfria.
- De är aktiva både dag och natt.
- De är påhittiga och sociala. Man kan lära dem trick om man har lite tålamod.
- De är nyfikna och har ett sött utseende som de flesta människor faller pladask inför.
- De är intressanta att iaktta och titta på. Alltid hittar de på något roligt.
- De är allergivänliga. Jag själv tål dem fastän jag inte tål många andra sorters pälsdjur.
- De är lättskötta och kan lämnas ensamma en helg under förutsättning att de har ordentligt med mat och vatten.

Vad för gerbiler ska jag skaffa?

Hona/hane?: Skillnader mellan honor och hanar är mycket få. Hanar är ofta aningen större, men skillnaden är liten.

Gammal/ung?: Spelar egentligen inte så stor roll. Om gerbilen inte är handtam så kan du ”tämja” den oavsett ålder eftersom även vuxna gerbiler, som aldrig innan varit handtama, kan bli det.

Var kan jag införskaffa mina gerbiler?

I första hand:

- Uppfödare
- Omplacering

I andra hand:

- Hobbyuppfödare/privatperson som fått enstaka kull
- Djuraffär

Uppfödare avlar alltid för att få fram friska och vänliga djur. Skaffar du omplaceringsgerbiler kommer de oftast från djuraffär från början. Men samtidigt är det viktigt att ge de gerbiler som redan finns därute ett bra hem, i stället för att bara köpa ungar från uppfödare.

En del hobbyuppfödare kan visserligen vara duktiga och seriösa, och då kan de vara ett bra alternativ. Men det finns likväl så många annonser som åker ut på blocket där gerbilungar skänkes för att "de i djuraffären sa att gerbiler ska sitta hona + hane".

Att köpa från djuraffär bör du se som en sista utväg. De djur som kommer från djuraffär har du ju ingen koll på. Vilka är deras föräldrar? Har de medfödda defekter, sjukdomar eller beteendestörningar?

Vad bör jag tänka på innan jag skaffar gerbiler?

Har jag kunskapen, eller *intresset* att skaffa mig mer kunskap?

Har jag plats?

Har jag tid?

Har jag råd? (Gerbiler är inte så dyra "i drift", men inköp av akvarium, gerbiler och tillbehör brukar gå på runt en tusing.)

Har jag pengar till ev. veterinärbesök?

Kommer jag att vara lika intresserad om tre-fyra år? (Det är ungefär så gamla gerbiler brukar bli.)

Var ärlig mot dig själv och ta dig tid att tänka igenom frågorna.

Vad bör jag införskaffa innan köpet?

- Bur
- Transportbur
- Bottenmaterial/spån (läs mer om olika sorter under rubriken "Inredning")
- Sandskål
- Matskål
- Vattenflaska (skål rekommenderas ej då vattnet snabbt blir smutsigt, förorenat och "begravt" i spån)
- Trähus och leksaker
- Ev. smådjurshage

Gerbiler är renliga djur! Här tvättar sig Theodore noggrant.

Burar och inredning

Olika sorters burar

Vilken bur du än köper, rekommenderar jag alltid en storlek på minst 100 liter, men gärna så stort som möjligt.

Akvarium

Det enligt mig bästa och snyggaste buralternativet. På Blocket.se finns massvis av begagnade akvarium och en del som ej längre är vattentäta brukar gå att få till ett bra pris. Vill du hellre köpa nytt akvarium, så finns det på varuhuset Hornbach, som bl.a. finns i Göteborg. Där hittar du billiga och enkla akvarium i olika storlekar, som fungerar utmärkt som bur. Ett 112-liters går på 349 kronor.

SAMLA-låda från IKEA, 130 liter

Ett bra, stort och billigt alternativ. Förflyttas lätt med hjälp av hjulen i botten. Må kanske inte direkt vara det snyggaste alternativet, men *åh* så praktiskt!

Dunabur

Bra grävmöjligheter utan att spånet skvätter ut. Det kan dock finnas ställen i buren, ex. kanter eller utbuktningar, där gerbiler kan komma åt att gnaga. Plast är väldigt farligt för gerbiler om de skulle råka svälja det. En del gerbiler verkligen viger sitt liv åt att försöka slakta plastburar, så för vissa speciellt hängivna burgnagare så fungerar endast akvarium eller terrarium.

Se till så att dunaburen är tillräckligt stor om du bestämmer dig för att skaffa en sådan, helst över 100 liter.

Terrarium

Snygga och fria från plast och galler, men tyvärr går det oftast inte att ha så mycket spån i buren eftersom öppningen sitter på framsidan.

"Gerbilarium"

En sorts speciellt designad bur till gerbiler, men är trots det inget vidare bra. Den består av en bottendel i plast eller glas och överdel i galler. Galler rekommenderas inte till gerbiler då det kan skada deras tänder om/när de gnager på det. De kan även fastna med svansar och tassar samt slita bort päls från nosen. En del gerbiler kan sitta och gnaga jämt och ständigt på gallret och glömmer allt annat.

Gallerbur

Glöm det direkt, säger jag. För det första kan gallret skada tänderna och nosarna på gerbilerna, för det andra så kommer det bara få plats ytterst lite spån i buren. Det lilla som får plats kommer snart att skvättas ut.

Är det även galler som gerbilerna rör sig på, alltså i botten, så kan det leda till tassar eller svansar som fastnar.

Burlock

- Gå in på www.gerbiler.ifokus.se
- Precis nedanför header-bilden där det står *Gerbiler i fokus* klickar du på "Artiklar".
- I menyraden till vänster klickar du på kategorin "Burar, Inredning & Miljöberikning"
- Nu ska det komma fram artiklar inom den kategorin. Välj artikeln "Gör ditt eget lock till buren".

Artikeln där är skriven av mig och beskriver hur du kan göra ditt eget lock till akvarium och SAMLÅ-lådor.

Bottenmaterial

Kutterspån - det absolut vanligaste alternativet

Fördelar: Ger bra grävmöjligheter till gerbilerna. Finns ofta att köpa väldigt billigt om man köper lite större balar. Fin färg och doftar fräscht.

Nackdelar: Kan damma en hel del (trots att de enligt förpackningen ofta påstås vara dammfritt), framförallt när du städar eller grejar i buren. Både människor och gerbiler kan vara allergiska mot kutterspån. Kutterspån kommer från barrträd som innehåller terpentin, vilket t.ex. kan irritera gerbilernas luftvägar eller i extrema fall orsaka cancer. Sniffa gärna lite på spånet innan du har i det för att känna om det luktar terpentin (=ganska från doft).

Luktar kutterspånet fräscht men inte starkt och inte dammar för mycket eller består av för små flingor, så är kutterspån det bästa alternativet till gerbiler. Så länge du eller gerbilerna inte är allergiska så klart.

Toa-lätt - används egentligen främst till kattlådor

Fördelar: Allergivänligt. Dammar väldigt lite.

Nackdelar: Väldigt dåliga grävmöjligheter. Kan lukta lite illa efter ganska kort tid. Dyrt i längden.

STL-strö - små rivna wellpappbitar

Fördelar: Dammar inte så mycket. Allergivänligt. Bra grävmöjligheter tillsammans med hampa.

Nackdelar: STL brukar vara dammfritt, men det varierar från påse till påse, så det går inte att helt förlita sig på. Inte så bra grävmöjligheter när det inte blandas med annat strö som t.ex. hampa. Svårt att få tag i.

Hampaströ - också kallat lättströ

Fördelar: Allergivänligt. Finns ofta att köpa billigt. Dammar väldigt lite.

Nackdelar: Dåliga grävmöjligheter, men går att öka dem om man blandar ut med ex. STL-strö. Kan lukta lite.

Bok-/asp-/alspån - säljs som spån men är egentligen flis

Fördelar: Helt fritt från terpentin eftersom det kommer från lövträd. Dammar inte. Väldigt

bra till gerbilungar då de är mycket känsliga mot dammigt strö.

Nackdelar: Är tyvärr väldigt dyrt. Inga bra grävmöjligheter.

Sand

Gerbiler bör alltid ha tillgång till ett sandbad. Sanden skall vara finkornig. Oftast kallas den chinchillasand i djuraffären.

Skålen med sand bör vara av glas eller keramik och ha höga kanter så att gerbilerna inte skvätter ut sanden eller fyller den med spån istället, när de gräver. Ett tips på en bra sandskål är skålen FÖRVAR på IKEA som kostar ynka 15 kr.

Ett tips är också att hålla utkik på loppisar efter lämpliga skålar.

När du köper sandskål så är ytterligare ett tips att köpa två stycken skålar, så har man en att byta med medan den andra står i disken.

Gerbilerna kommer rulla sig i sanden eftersom det hjälper pälsen att hålla sig ren och fräsch. De använder även badet som toalett, så därför är det viktigt att byta sanden ofta. Detta gör du ungefär varannan dag eller när du märker att den är smutsig. Ett tips är att sniffa lite i skålen. Luktat det illa så är det dags att byta.

Släng sanden och skölj rent skålen (så att inte skarpa dofter sitter kvar = kan irritera gerbilernas luftvägar). Låt den torka ordentligt innan du häller i ny sand.

Tänk på att inte skölja ner för mycket sand i avloppet då det kan orsaka stopp.

Den använda sanden brukar jag sprida ut över gräsmattan eftersom det är bra för växtligheten.

Träsaker, kartonger och övriga leksaker

Köp gärna några träleksaker, det kommer att uppskattas av dina gerbiler. Det finns alla möjliga sorters roliga saker: tunnlar, hus, slott, torn, skepp, kokosnötter. De kommer troligen också att gnaga på dem. Köp dock inte träsaker med för små hål där de kan fastna.

Släng in massor med kartonger i buren, så får du genast aktiverade gerbiler och ett trivsamt, knaprande ljud i hela rummet. Spara alla använda toarullar och hushållsrullar och ge dem till gerbilerna! Tänk dock på att *inte* ge papprullar som det varit exempelvis aluminiumfolie på, eftersom de brukar vara väldigt små, och det finns gerbiler som fastnat i sådana. Vaxad kartong skall också undvikas, som t.ex. mjölkpaket eller annan kartong som innehållit vätska.

Även porslins- och keramikleksaker kan vara roliga krypin. Ett tips är att leta upp en lerkruka som inte används och lägga ner i buren. Den kan också fungera som "kloslipare".

Ta in lite saker från naturen vetja! Inte nog med att du får ett vackert och naturligt hem till dina gerbiler, så är det ju också helt gratis. Och sist men inte minst kommer dina gerbiler älska det! Du kan ta in väl avsköljda stenar som du lägger i botten på buren (för att minska rasrisken, vore inte roligt att upptäcka en klämd gerbil...).

Stenarna ger din gerbil en roligare miljö, men är också en bra "kloslipare".

Du kan också ta in väl avsköljda trädgrenar. Många träd är inte lämpliga för smådjur, som t.ex. barrträd, ek och päronträd. Äppleträd är dock ett träd som många har hemma och som går alldeles utmärkt att ge. Även t.ex. al och asp går bra. Ta dock alltid reda på att det är okej att ge ett visst träslag innan du ger det.

Vad som *inte* bör finnas i buren

Springhjul

Oavsett vad andra säger, använd *aldrig* springhjul. Gerbilens svans är en förlängning av ryggraden, och man kan ju själv föreställa sig hur det vore att springa med en så böjd rygg. Det är beroendeframkallande. Gerbilen kan klämmas på olika sätt. I ett gallerhjul kan i värsta fall svansen fastna och gå av. Det är bättre att släppa ut sin gerbil på en öppen yta. Läs mer om det under rubriken "Aktivering".

Plastföremål

Inga plastföremål bör finnas i buren. Gerbilerna lär gnaga på det, och då kan de av misstag råka få in bitar i munnen eller magen. Ännu värre är det förstås om biten är vass. Plastbitar i munnen kan skada gerbilen. Plastbitar i magen kan sluta med dödlig utgång.

Tyg

När gerbilerna gnager på det kan det fastna tygtrådar i munnen eller magen.

Hamstervadd

Gerbilerna kan trassla in sig, äta det o.s.v. Toapapper eller hushållspapper är så mycket bättre! Gerbilerna kommer dra med sig papperet in till sitt sovställe och strimla och tugga det. Då blir det väldigt mjukt och de kommer att älska att sova i det.

Hö

Finns delade meningar kring det här. Gerbiler tycker att det är väldigt roligt att leka och boja med hö. Det brukar hålla dem sysselsatta en bra stund. Personligen använder jag det inte på grund av risken för ohyra (jobbigt att bli av med när man har många gerbiler) samt för att jag inte vill utmana min allergi. Men vill man använda hö, så är det bra om det är lösförpackat (=ofta bättre kvalitet).

Städning

Hur ofta du bör städa din bur beror helt på storlek och antal gerbiler som bor i den. Ett 100-liters akvarium med två gerbiler kan vara lagom att städa en gång i månaden. Har du en mindre bur och fler gerbiler behöver du städa oftare. Har du en större bur och färre gerbiler kan du städa mer sällan. Så här städar du:

Ta ut allt bottenströ ur buren (med hjälp av plastpåsar om du har en stor och otymplig bur) och släng bort. Dammsug ur det sista med hjälp av dammsugarmunstycket om du behöver. Torka ur buren med en våt trasa. Låt torka innan du har i nytt strö. Tänk på att spara lite av det

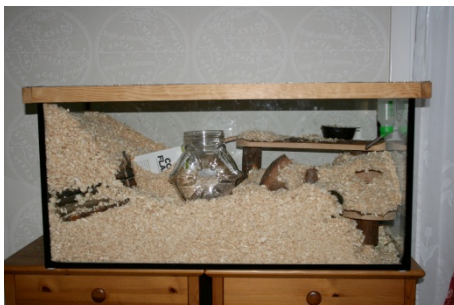
gamla ströt och ha i det. Det är så att gerbilerna ska känna igen dofter och inte bli stressade av allt nytt. Vattenflaskan är också viktig att städa ordentligt. Använd gärna den största mellanrumsborsten från Apoteket (används vanligtvis till att rengöra mellan tänderna) för att rengöra pipen som annars gärna samlar bakterier och smuts. En vanlig piprensare fungerar också bra att rengöra med.

En påse finkornig sand som passar utmärkt till sandbad.

Alla rör av olika slag är extremt populära hos dina små pälsbollar! Sådana här rör kan du t.ex. tigga till dig i tygbutiker.

Här ser du hur ett akvarium inrett till gerbiler kan se ut.

Ett gerbilarium. Lägg märke till det utskvätta spånet. Bilden kommer från Jessica Kämpe, tack för lånet!

Mat och vatten

Basfoder och servering

Jag blandar eget foder till mina gerbiler som är näringsanpassat efter ålder, kroppstyp m.m. Jag har valt ut bra ingredienser och räknat ut näringsvärdena så att de stämmer in på gerbilers behov. Det finns möjlighet att köpa foder av mig om man vill det.

Annars kan man köpa ett foder som heter Gerbil Nature från djuraffär. Det innehåller ganska mycket socker och lite för mycket protein men det funkar ganska bra ändå.

En del blandar sin mat helt själva. Det rekommenderar jag inte till nybörjare då det kan vara svårt att hålla koll på näringsinnehåll och vilka ingredienser som är okej att använda. Däremot kan man dryga ut t.ex. Gerbil Nature med grynblandning från mataffären (rosa papperspåse, AXA).

Fråga gärna mig angående foder om du känner dig osäker.

Frys alltid in maten i två veckor innan du serverar den, för att undvika att du får med ohyra. Det är annars väldigt vanligt.

Många rekommenderar att man sprider ut maten i buren för att aktivera gerbilerna att leta upp den, precis som de gör i naturen. Nackdelen är att det är svårt att hålla koll på hur mycket de faktiskt får i sig, och mycket försvinner ner i spånet. Därför ger jag maten till mina gerbiler i matskål, och gömmer i stället små godisbitar i buren ibland. Man väljer själv hur man vill göra.

Gerbiler ska alltid ha fri tillgång till basmaten/torrfodret.

Byta foder

Vill du byta dina gerbilers basfoder till en ny sort, så måste du först vänja gerbilerna vid det nya fodret. Detta gör du genom att, ungefär under en dryg veckas tid, successivt byta ut fodret. Första dagen kan du ha kanske ungefär 1/5 nytt foder i matskålen, nästa dag ökar du på lite mer o.s.v. tills du har gått över helt till det nya fodret. Om man bara en dag slutar med en sort och börjar med en annan, kan gerbilernas magar bli dåliga eftersom de är känsliga mot för snabba foderbyten.

Godis

Exempel på godis är solrosfrön, pumpafrön, mandel/mandelspån och jordnötter. Godis kan du använda för att göra dina gerbiler handtama. Läs mer om det under rubriken "Hantering".

Ungefär 2-3 godisbitar om dagen brukar vara lagom att ge ur handen. Vill man kunna belöna mer så dela godiset i mindre bitar så räcker det längre.

Färskfoder

Bör ges 2-3 ggr i veckan utöver basfodret. (Dock ej oftare p.g.a. risk för dålig mage). Du kan ge både frukter, grönsaker, kokt pasta, ris eller potatis. Du kan också ge saker som kokt ägg, russin, havregryn, osötade cornflakes, vetegroddar, bröd, osötat knäckebröd, barnmatspuré m.m. Några exempel på frukt och grönt: äpple (ej surt), morot, päron, melon, ärter, broccoli, blomkål, spenat, persilja, färska solros- eller vetegroddar, sallad, gurka, majs, maskrosblad, blåbär, hallon, björnbär, jordgubbar.

Detta bör du *inte* ge: citrusfrukter, avokado, sura frukter, "människomat", paprika, banan (dåligt för tänderna), lök, stenfrukter (förutom hallon och björnbär som är okej), laktosprodukter (gerbiler är känsliga mot laktos), salt och socker.

Överbliven färsk mat som finns kvar i buren slänges efter ett dygn!

Magra eller växande gerbiler

Jag säljer foder speciellt anpassat till magra och växande gerbiler, så det enklaste är att beställa av mig om ens gerbiler är i behov av fetare/mer proteinrikt foder. Här följer annars några andra tips:

Magra gerbiler kan få lite extra godis av dig ur handen. Du kan också ge din magra gerbil hirsstänger som du kan hänga upp i buren med hjälp av en bit ståltråd. Vetegroddar kan hjälpa din gerbil att gå upp i vikt. Vetegroddar finns att köpa i påsar på större matvaruhus eller i hälsokosten. De ser nästan ut som pyttesmå havregryn. Ge inte vetegroddar i överdrivna mängder p.g.a. risk för överdosering av mineraler. Framförallt så är ägg, fisk och kött bra proteinkällor som du kan utnyttja. Ge en bit kokt ägg, kokt kött eller fisk (allt utan salt). Gillar inte din gerbil exempelvis ägg: prova gärna att blanda ner det i något annat, t.ex. havregrynsgröt. Kattmat eller hundmat (torrfoder) är också en bra proteinkälla. Detta kan du blanda i basfodret om du vill (även där i vettiga mängder p.g.a. risk för överdosering av mineraler och fettlösliga vitaminer).

Överviktiga gerbiler

Motionera gerbilen oftare och ta även en titt i din gerbilens matskål. Har du ett foder med mycket feta fröer eller nötter? Plocka bort en del av det (dock ej allt). Eller så byter du foder, se under rubriken "Byta foder" strax ovan.

Du kan köpa foder av mig som är anpassat till överviktiga gerbiler och gerbiler över två år. Jag använder det tillsammans med extra motion till mina överviktiga gerbiler och det har snabbt minskat ner på hullet och håller även vikten stabil.

Vatten

Bytes varje dag så att dina gerbiler alltid har tillgång till färskvatten. Serveras i flaska och inte i skål för att undvika att vattnet "begravs" under bottenmaterial eller förorenas. Har man små ungar kan de också drunkna i en vattenskål. Därför bör du använda vattenflaska istället. Tänk dock på att regelbundet kontrollera pipen eftersom att det är lätt hänt att det fastnar spån eller annat som gör att pipen slutar fungera och det inte kommer ut något vatten. Har du akvarium kan det vara lite knepigt att hänga upp flaskan. Men det går att lösa enkelt med hjälp av lite ståltråd. Det finns en artikel på internet där du kan läsa om hur du kan göra:

- Gå in på www.gerbiler.ifokus.se
- Precis nedanför header-bilden där det står *Gerbiler i fokus* klickar du på "Artiklar".
- I menyraden till vänster klickar du på kategorin "Burar, Inredning & Miljöberikning"
- Nu ska det komma fram artiklar inom den kategorin. Välj artikeln "Hållare för vattenflaska". Där hittar du en jättebra beskrivning!

Vitamin- och mineraltillskott

Kan vara droppar i vattnet, saltsten eller mineralsten. **Rekommenderas ej.** Varken bra eller nödvändigt.

Kvaliteten på gerbilens dagliga foder har stor inverkan på gerbilens hälsa, därför är det viktigt att välja foder med omsorg.

Gerbil Nature

Så här ser vetegroddar ut. Bra för växande eller magra gerbiler.

Så här ser en hirskolv ut. Även det är speciellt bra till växande eller magra gerbiler.

Dina nya gerbiler

Transport

Innan du hämtar dina nya gerbiler bör du ha införskaffat en transportbur. Transportburen kommer du inte bara att behöva när du hämtar dina gerbiler, utan också vid eventuella veterinärbesök, när du städar originalburen, vid eventuella utställningar o.s.v. En bra investering som kommer att komma till användning, kort sagt. Tänk på att ju större transportbur, desto gladare gerbiler.

Köper du gerbiler av mig behöver du inte fylla din transportbur med någonting när du kommer för att hämta dem, utan du får med dig av gerbilernas egna bottenströ och bomaterial med doft som de är vana vid. Detta bottenströ och bomaterial kan du sedan lägga i gerbilernas nya bur när ni kommit hem, för att få dem att känna sig trygga.

Hemkomsten

Den första tiden bör du lämna dina gerbiler ifred. Det kan handla om kanske ett dygn eller två. Försök att inte göra snabba rörelser runtomkring buren och undvik höga ljud. När dina gerbiler inte verkar rädda /längre/, så kan du prova att ge dem lite godis från din hand. Det är det första steget mot att få sina gerbiler tama. Läs mer om det under rubriken "Hantering & aktivering".

Under den första veckan/de två första veckorna bör du hantera dina gerbiler endast i buren och inte ta ut dem på öppna ytor. Detta för att de ska få gott om tid på sig att vänja sig vid det nya hemmet, och inte genast bli utsatta för stressande situationer. När du sedan märker att dina gerbiler känner sig tryggare med dig och hemmet, kan du börja ta ut dem på lite mindre ytor, exempelvis en säng eller fåtölj (akta så de inte hoppar ner!) kortare stunder. Var extra varsam med "utevistan" om dina gerbiler är ungar. Då är de ofta inte riktigt vana ännu vid att springa fritt på stora ytor. Läs mer om att motionera sina gerbiler utanför buren under rubriken "Hantering & aktivering".

Här ser du ett exempel på hur en bra transportbur kan se ut. Att ha i en liten träleksak eller liknande är också bra, då har de någonstans att gömma sig.

Hantering och aktivering

Att få sin gerbil handtam

Gerbiler som du köper av mig är hanterade sedan tidig ålder, därför ska de förhoppningsvis inte vara allt för skygga för dig. Dock kan de vara försiktiga i början, något du måste respektera. Tvinga inte din gerbil att komma upp till dig om den inte vill, utan ge den tid att bygga upp förtroende för dig. Nyckeln till att få sin gerbil tam stavas *godis*. Om du ger din gerbil små godisbitar varje gång du sträcker ner handen till den, kommer den att förknippa dina händer med något väldigt bra.

Det är lätt hänt att det blir mycket godis under tiden som du gör din gerbil handtam/vänjer den vid dig. Det är okej, så länge det inte blir en alltför långvarig vana. Annars kan du ju ta bort allt godis som finns i maten och endast ge ur handen. Fast glöm inte att de nötter och frön du ger gerbilen visserligen kan göra gerbilen överviktig i för stora mängder, men de innehåller också viktiga näringsämnen så man får inte vara för snål med dem. Det är en liten balansgång det där med hur mycket man kan ge som godis och hur mycket man ger i maten.

Hur du lyfter upp och håller din gerbil på bästa sätt

En del gerbiler kommer upp självmant i handen. Men en del gerbiler kanske inte är rädda för dig, men kan ändå vara lite sega med att komma upp. Då kan du försiktigt lyfta upp gerbilen. För in händerna under gerbilen och lyft upp.

Ett annat bra tips om man har svårt för att få upp gerbilen ur buren är att få gerbilen att gå in i en liten kruka, kokosnöt eller något annat krypin i buren, för att sedan försiktigt lyfta upp det med gerbilen inuti.

Gerbiler bör inte kramas eller hållas hårt. De är bytesdjur, och att känna sig fastklämda på det sättet (precis som om de skulle sitta fast i t.ex. en rovdjursfågels klor) kan stressa dem. Tänk på att aldrig hålla/lyfta/dra en gerbil i svansen, då den annars kan lossna och växer då aldrig ut igen. Dock kan du hålla längst in mot svansroten utan att det är någon fara. Det kan vara bra att hålla gerbilen i svansroten om man är rädd för att gerbilen ska ta ett språng från handen, då har man ett litet "säkerhetsgrepp".

Motionera mera!

Dina gerbiler behöver motion för att må bra. Att släppa ut sina gerbiler 2-3 gånger i veckan är toppen. Att göra det varje dag, det är ännu bättre! Det är viktigt att dina gerbiler känner sig trygga med dig och sitt /nya/ hem innan du släpper ut dem. Du kan släppa ut dem i en rasthage, eller smådjurshage som det också kallas. Har du ett badkar så kan du proppa igen det och lägga i en handduk som du inte är rädd om, så kan gerbilerna få rusa runt däri. Du kan också släppa ut dina gerbiler i sängen, i soffan, eller i ett rum där de inte kommer åt sladdar och liknande.

Tricks och agility

Jovisst kan du lära dina gerbiler tricks! Det finns en toppenbra artikel om att träna agility och tricks med gerbiler. Så här finner du den:

- Gå in på www.gerbiler.ifokus.se
- Precis nedanför header-bilden där det står *Gerbiler i fokus* klickar du på "Artiklar".
- I menyraden till vänster klickar du på kategorin "Övrigt".
- Nu ska det komma fram artiklar inom den kategorin. Välj artikeln "Gerbilagility och tricks".

Här ser du en smådjurshage fylld med leksaker som blir roliga att utforska.

Ihopsättning

Ihopsättning är när man introducerar två gerbiler för varandra. Att bara släppa ner en gerbil i en annan gerbils bur funkar inte, och det är livsfarligt.

Som köpare hos mig erbjuder jag dig, den dagen det ev. blir aktuellt, att sätta ihop dina gerbiler. Kontakta mig för mer information kring detta.

Vill du hellre sätta ihop dina gerbiler själv, så hittar du på Svenska Gerbilföreningens hemsida (www.gerbilforeningen.se) väldigt bra information om hur du kan gå tillväga. Klicka på "Gerbiler", sedan "Introducera gerbiler". Jag hjälper dig självklart också med rådgivning via mejl, telefon eller sms.

Vilka gerbiler som går ihop

Du ska aldrig ha en hona och en hane ihop, om du inte vill avla förstås, och det kräver mycket kunskap och erfarenhet. Dock kan du sätta ihop en infertil hona med en hane, se i listan här nedan.

Ung hona + ung hona = Bör gå enkelt att sätta ihop.

Ung hane + ung hane = Bör gå enkelt att sätta ihop.

Ung hona + äldre hona = Bör gå relativt enkelt att sätta ihop.

Ung hane + äldre hane = Bör gå enkelt att sätta ihop.

Äldre hona + äldre hona = I princip omöjligt att sätta ihop.

Äldre hane + äldre hane = Kan fungera att sätta ihop i sällsynta fall.

Äldre hona + äldre hane = Om man har en äldre hona som är infertil passar det utmärkt att ha henne ihop med en hane, utan att få ungar. Hona/hane-par brukar vara väldigt söta ihop och tar hand om varandra på ett fint sätt. Honor som inte haft ungar blir oftast infertila vid ca 1,5-2 års ålder, honor som tidigare haft en kull, något senare. Men ålder för infertilitet kan skilja sig väldigt mycket från hona till hona. När de blir infertila brunstar de inte längre och kan inte få ungar. Även innan de blivit helt infertila brukar de dra ner på brunstandet eller att det inte märks lika tydligt. Det gör det extra svårt att veta om honan faktiskt är infertil eller inte. Därför är det alltid en risk att sätta ihop en hane med en äldre hona, att det fortfarande kan bli ungar (det är riskabelt för en gammal hona att få ungar). Men om honan är över 3 år *bör* det gå bra även om det inte finns några garantier. Tänk på att det är säkrare att sätta ihop den gamla honan med en gammal hane, då minskar risken för ungar betydligt eftersom unga hanar kan trigga igång brunst hos honan, om hon inte hunnit bli helt infertil.

Ensam gerbil = olycklig gerbil. Är enligt svensk lag förbjudet att hålla en gerbil ensam. Men det finns undantagsfall, t.ex. om din gerbil inte går att sätta ihop med någon annan gerbil, eller om din gerbil är så gammal att du tror att den inte kommer leva länge till.

Honor bör helst bara bo ihop två och två. Hanar kan sitta två - tre stycken ihop. En del kanske har två hanar och vill köpa en tredje hane och sätta ihop alla i samma bur. Det går bra så länge den tredje hanen är en unge på cirka 6 veckor.

Hanar brukar ofta vara lättare att sätta ihop än honor.

Två gerbiler träffas för första gången i en delbar gallerbur.

Hälsa

Många veterinärer är ganska okunniga när det gäller just gerbiler. Blå Stjärnan i Göteborg har en avdelning för exotiska djur dit man kan ringa för rådgivning, där är de kunniga. Man kan också höra av sig till mig om misstänker att ens gerbil är sjuk, då hjälper jag till så gott jag kan med att försöka komma fram till vad det kan vara som är fel. Man kan även läsa följande sjukdomsbeskrivningar och söka på nätet.

Friskhetskontroll

Tecken på sjukdom:

- Slöhet och trötthet
- Dålig aptit
- Dricker dåligt
- Avmagring
- Glanslös päls
- Kall kroppstemperatur
- m.m.

Observera:

- Gerbilers nos- och tårvätska är röd. Det kan ofta felaktigt förväxlas med blod.
- Gerbiler är bytesdjur och döljer att de är svaga, in i det sista. Därför kan det vara svårt att upptäcka att ens gerbil är sjuk.

Sjukdomar och åkommor

Tumör, cysta

Tyvärr vanligt bland gerbiler. På äldre hanar är det vanligt med tumörer på doftkörteln och då syns de tydligt, så undersök din äldre hane ofta för att kunna upptäcka tumörer i tid. Doftkörteltumörer förekommer väldigt sällan bland honor. Honor kan däremot få cystor eller tumörer på äggstockarna. Gerbiler kan också få tumörer på fler ställen i kroppen.

Symptom: En doftkörteltumör syns tydligt. En cysta eller tumör på äggstockarna är inte fullt lika lätt att upptäcka, men man kan ofta se det genom att honan har blivit väldigt spänd och stor om magen. Det kan förväxlas med dräktighet, men bor honan med en annan hona eller är för gammal för att vara fertil så kan man självklart utesluta det.

När sjukdomen har gått långt kan gerbilen bli slö, se trött ut, få dålig aptit m.m. Har gerbilen en tumör i örat eller däromkring kan det ofta visa sig genom att gerbilen lutar på huvudet, så kallad snedskalle. (Snedskalle kan också bero på en långt gången infektion).

Behandling: Kan opereras bort om tumören inte hunnit sprida sig (om den nu är elakartad) och gerbilen inte är för gammal. Ju äldre gerbilen är desto svårare blir det för den att återhämta sig. Få veterinärer är gerbilkunniga och har inte kompetensen för en operation, så det kan vara svårt att hitta en duktig veterinär. Av dessa anledningar väljer många att istället låta gerbilen somna in när de märker att gerbilen börjar känna av tumören och må dåligt av den.

Stroke/hjärnblödning

Kan komma plötsligt, ofta hos äldre gerbiler. Ibland överlever gerbilen, ibland inte.

Symptom: "Hängande", slappt ansikte. Ofta halva delen av ansiktet. Halvslutna/halvslutet ögon/öga. Dålig balans.

Behandling: Överlever gerbilen stroke så måste man ge honom eller henne tid och ro att få återhämta sig ifred. Se rubriken *Första hjälpen* på nästa sida. Se även till så att vattenflaskan sitter på en höjd där gerbilen kan nå den.

Förkylning

Förkylning kan smitta från människa till gerbil och därför bör man inte handskas med sina gerbiler när man är förkyld. Gerbiler är känsliga för förkylningar och har man otur så kan det utvecklas till luftvägsinfektion, läs nedan.

Symptom: Rinnig nos, nysningar, kanske trött och uppburrad

Behandling: Se rubriken *Första hjälpen* på nästa sida. Servera också gärna svalnat rooibosté med en liten dutt honung. Det kan även vara bra att byta bottenströ till ett mindre dammigt alternativ, för säkerhets skull. Det kan nämligen också vara det som gerbilen reagerar mot.

Luftvägsinfektion

Vanligast hos ungar vid 2-3 veckors ålder. Kan förebyggas genom att använda dammfritt bottenströ (läs mer under rubriken *bottenmaterial*).

Symptom: Det typiska s.k. klick-ljudet. Andningen kan också/istället låta rosslig och ansträngd, då främst hos äldre gerbiler.

Behandling: Åk till veterinären så snabbt som möjligt för att få antibiotika utskrivet. Byt till ett dammfritt bottenströ om du inte redan använder det. Se också rubriken *Första hjälpen* på nästa sida.

Benbrott

En vanlig åkomma. Kan ske om man av misstag tappar gerbilen eller om gerbilen trillar från hög höjd.

Symptom: Gerbilen haltar. Det brutna benet kan ha en annan vinkel.

Behandling: Sätt gärna den sjuka gerbilen i en mindre bur där han eller hon inte kan röra sig lika mycket, dock tillsammans med sin kompis såklart. Minska spånmängden betydligt, och ha bara ett tunnare lager så att det täcker burbottnen. Detta för att gerbilen inte ska få för sig att börja gräva. Inom ett par veckor självläker benet. Hantera inte gerbilen mer än absolut nödvändigt under den tiden.

Sår

Har gerbilen plötsligt en dag fått ett sår kan det bero på bråk med burkompisen, men den kan också ha skadat sig på något i buren. Misstänker du att det är bråk med kompisen så bör du hålla dem under noga uppsikt och sära på dem om du får dina misstankar bekräftade.

Symptom: Själva såret, så klart.

Behandling: Tvätta såret med steril natriumkloridlösning (koksaltlösning) försiktigt med tops. Fortsätt hålla såret rent på det sättet för att motverka infektion. Skulle såret ändå bli infekterat (svullnar, varar), vilket syns efter ett par dar, åk till veterinär för att få utskrivet antibiotika.

Du kan göra en egen koksaltlösning genom att koka upp en deciliter vatten och ha i ett kryddmått salt. Koka ny lösning varje dag under behandlingen.

Epilepsi (EP)

Kan se skrämmande ut men är oftast ofarligt. Vanligast hos yngre gerbiler. Anfall kan uppkomma t.ex. när gerbilen känner sig stressad eller nyss har flyttat, ofta i samband med hantering. En gerbil med återkommande epilepsi bör inte avlas på.

Symptom: Gerbilen får ett anfall och krampar. Går över på någon minut eller två.

Behandling: Finns ingen behandling utan brukar växa bort. Efter ett anfall bör man ge gerbilen lugn och ro för att återhämta sig.

Det finns många fler sjukdomar och åkommor hos gerbiler. Läs mer på andra sidor på nätet eller kontakta mig om du vill veta mer.

Första hjälpen

Gerbiler är dåliga på att visa sjukdomstecken, eftersom de är bytesdjur och inte vill visa sig svaga. Därför kan sjukdomsförloppet redan gått långt när du ser tecknen. När gerbilen väl visar sjukdomstecken gäller det att agera snabbt. Gerbiler är små djur och deras tillstånd kan förändras drastiskt. Om din gerbil är sjuk, så se till att hålla gerbilen varm och ge den tillgång till lite lättäten mat. Ge rejält med rivet toapapper till gerbilen och rikta en lampa mot ena

hörnet på buren så att den sjuka gerbilen kan ligga där för att hålla sig varm. Lägg gärna en bit gurka framför gerbilen så att den kan få i sig vätska, om du märker att han eller hon inte orkar dricka ur vattenflaskan. Några tips på lättuggad mat som du kan ge, är barnmat, havregryn, gurka eller havregrynsgröt.

Hos veterinären

Flytta din gerbil till en transportbur tillsammans med lite välbekant botten- och bomaterial. Om du vill kan du också lägga i en liten bit gurka, men det är inte nödvändigt om det bara är en kort färd. Ofta kan det vara tryggt för din sjuka gerbil att få ta med sig sin friska kompis. Men ibland kan den sjuka gerbilen vara så illa tagen att den bara blir störd av sin kompis och då är det bättre att låta kompiserna stanna hemma.

Mask

Avmaskning

Om man bara har kanske en eller två gerbilpar så är det inte nödvändigt att avmaska. Har man många gerbiler, eller kanske går på utställningar, ja då kan det vara bra att avmaska ibland, men inte för ofta p.g.a. att maskarna kan bli resistenta. På Svenska Gerbilföreningens hemsida (www.gerbilforeningen.se) finner du all information om mask och avmaskning som du behöver. Klicka dig fram till "Gerbil", sedan väljer du "Mask". Denna artikel tar dock endast upp behandling med läkemedlet Axilur. Använder du annat avmaskningsmedel, t.ex. Stronghold gäller andra riktlinjer. Kontakta mig om du har frågor kring avmaskning.

När det tråkiga inträffar

Avlivning

En gerbil som uppenbart lider eller mår dåligt är det bäst att avliva. Detta får veterinären avgöra och sedan genomföra. En avlivning brukar gå på cirka 200-400 kronor. Fråga gärna om gerbilen kan få smärtstillande innan sprutan då det annars blir smärtsamt. Man kan också avliva hemma men då ska det gå helt snabbt och smärtfritt och man bör vara bekant med avlivningsmetoden så att det går rätt till. Det bästa är om man kan få hjälp av någon som är erfaren och som kan visa hur man kan göra.

Dödsfall i buren

Man kan även hitta sin gerbil död i buren. Dödsorsak kan variera. Den kvarvarande burkompisen kan ibland äta på den döde. Kan se groteskt ut, men är fullt normalt. Det är en instinkt från det vilda. Då de äter upp sin döde kompis dels för att undvika att locka till sig rovdjur, dels för att undvika att protein går till spillo.

Vad händer sen?

Sitter du kvar med en ensam gerbil så har du olika alternativ att ta ställning till. Kontakta mig så ger jag dig passande råd och alternativ efter din personliga situation.